

## **СТАНОВИЩЕ**

от проф. д-р Людмила Ал. Мукова, МВБУ Академична длъжност: „професор”, Протокол № 03/27.03.2013г., Научна степен: ”доктор по право”, Научно направление 3.6 Право, Член на Научното жури в конкурса за заемане на академична длъжност „професор” в научно направление 3.6 Право (Информационно право)(Заповед на Ректора № 152/26.04.2018 г.).

Конкурсът е обявен в ДВ бр.17, от 23.02.2018 г., съгласно решение на АС за нуждите на Международно висше бизнес училище – Ботевград. С решение на първото заседание на журито съм задължена да изготвя становище по конкурсната процедура.

### **1. Общо представяне на получените материали**

Представената научна продукция и пакетът от официални документи са в изискуемия обем и законосъобразно оформени за целите на оценяването и вземането на решение относно избора на кандидат за заемане по трудово правоотношение на конкурсната академична длъжност „професор”. По обявената процедура не са установени формални и административни пропуски и нарушения.

**В конкурса участва само един кандидат доц. д-р Ирина Стефанова Цакова.**

### **2. Информация за кандидата в конкурса**

Кандидатът доц. д-р Ирина Стефанова Цакова е родена на 21.11.1971г.гр.Ботевград. **Образование:** През периода 1991-1996 г.г. придобива висше образование ОКС „магистър“ по право в СУ „Св. Климент Охридски”, Юридическия факултет (диплома серия А-97 СУ, № 00139228). През февруари 2009 г. придобива научната степен доктор по право, като защитава докторска дисертация на тема: „Правно регулиране на социалното взаимодействие във виртуалното пространство ”, СУ „Св. Климент Охридски”, Юридическия факултет, Катедра „Обща теория на държавата и правото”(диплома № 33375/13.07.2009 г., Протокол № 5/11.05.2009 г.)

**Професионална дейност:** 01.03.1999-01.03.2000 гг. съдебен стаж в СОС; 01.04.2002 – 30.10.2004 г.г. – процесуално представителство по дела БТК-

РУД-София; 01.09.2004 – 01.10.2009 г.г. – *асистент*, преподавател по уч.дисциплина „Основи на правото” в Международно висше бизнес училище, гр.Ботевград; 01.10.2009 – 2013 г.г. – *главен асистент*, преподавател по уч.дисц. „Търговско право”, „Информационно право”, „Право и Интернет” в МВБУ-Ботевград; 01.03.2013 – до момента *доцент* по Информационно право (Протокол № 01/30.01.2013 г.), преподавател по уч.дисц.„Търговско право”, „Право и Интернет” в МВБУ-Ботевград; 01.03.2002-31.10.2017 г.г. – адвокат в Софийска адвокатска колегия; 01.06.2013 г. до момента – правен експерт в „Европейски център по законодателство, анализ и усъвършенстване на съдебната практика”; Член на управителния съвет на „Европейски център по законодателство, анализ и усъвършенстване на съдебната практика“; Член на Работна група за изработване на Оперативна програма „Добро управление” 2014 – 2020 г.;Член на Академичния съвет на Международно висше бизнес училище. Владее английски и руски език, което разширява нейните възможности за запознаване с научните публикации и материали от други държави.

### **3. Количествена оценка по нормативните критерии и показатели**

**3.1.** Според действащия ЗРАСРБ кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор” се оценяват по съвкупност от следните критерии и показатели: **а/** да са придобили образователна и научна степен „доктор” (чл. 76. ал. 1, изм. – 20.10.2014 г.) ; **б/** да са заемали академична длъжност „доцент” във висше училище или научна организация не по-малко от пет академични години; **в/** да са представили публикуван монографичен труд и/или равностойни публикации в специализирани научни издания (вкл. техни цитирания); **г/** да са представили други оригинални научноизследователски трудове, публикации и др., които се оценяват в тяхната съвкупност. Следователно, в контекста на нормативните критерии и показатели за оценка на академичната работа, кандидатът не само покрива, но количествено и качествено надхвърля минималните нормативни изисквания за заемането на длъжността „професор”.

### **3.2. Изследователска (творческа) дейност и резултати**

#### **3.2.1. Обемна и структурна характеристика на научните публикации**

Доц. Цакова участва в конкурса с приложения общо 8 (осем) научни трудове, обособени в следните групи:

1. Монография – 1 брой.
2. Учебници – 2 броя, от които един в съавторство.
3. Научни статии – 3 броя, от които една е в съавторство, публикувана в специализирано (на ВАК) научно издание в Руска Федерация.
4. Доклади от международни научни конференции – 2 броя, от които един е в съавторство, изнесен на международен научен форум в чужбина (Сърбия).

В съответствие с действащата нормативна уредба учебниците не подлежат на оценъчен анализ, но по съвкупност с официално представените основни публикации се включват в общата заключителна оценка на научното творчество по конкурса. Статиите са публикувани в академични издателства и специализирани списания, а научните доклади в тематични сборници и са презентирани на научни конференции.

През периода 2014-2018г. кандидатът е Правен експерт в „Европейски център по законодателство анализ и усъвършенстване на съдебната практика”. Тематична област: „Право на информационните технологии. Електронно правителство и електронно управление. Извършване на аналитични изследвания и анализи върху правната система, отделни отрасли, правни институти, конкретни правни норми и практика по правоприлагане”. В това си качество извършва консултации, правни анализи, изготвяне на нормативни документи, участва в обучение на публични органи, държавни и частни фирми. Например, участва в редица национални и общински (Община Ботевград, Община Роман и др.) проекти. Явява се ръководител на екипа за подготовка на документи за обществени поръчки / решение за откриване на обществена поръчка, обявление за обществена поръчка, документация за участие в обществена поръчка/ и участие в комисии. Изготвяне на вътрешни нормативни документи на Възложители. Участва като ръководител на екипа на ДЗЗД „Е-ОБЩИНА.БГ” за „Провеждане на външно специализирано обучение за формиране на ключови компетентности за въвеждане и прилагане на електронно управление”, по проект “Повишаване компетентността на администрациите на общините“ и др./2015г./

Като цяло представената информация за научната продукция, включваща научни и научно-приложни разработки, е доказателство за официалното публично представяне пред научната общност в областта на изследователските резултати на кандидата, които покриват изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за заемането на академичната длъжност „професор” по научно направление „Право (Информационно право)”.

### **3.3. Учебна и преподавателска дейност**

Като преподавател в МВБУ доц. Ирина Ст. Цакова упражнява достатъчна по обем (над определения норматив) аудиторна и извънаудиторна учебно-педагогическа заетост в редовната, задочната и дистанционната форма на ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър”, в рамките на следните академични курсове: „Основи на правото”, „Право и интернет” и ”Интернет право”. В изпитния процес кандидатът широко използва съвременни и разнообразни академични форми за текущо и финално оценяване, като тестове, практически казуси, презентации, дискусии, оповестени по подходящ начин в учебници на хартиен и електронен носител.

В съответствие с депозираната справка през последните шест семестъра в рамките на трите поредни учебни години /2015 – 2018г./ доц. Ир.Цакова реализира общо 1140 академични часа аудиторна заетост, респ. 190 часа средносеместриална натовареност във висшето училище. Едновременно тя се явява автор на 6 учебни програми. През последния тригодишен период е научен ръководител на 8 и рецензент на 4 магистърски тези. Кандидатът участва в академичното управление на училището на позицията член на Академичния Съвет. Разработените учебници отговарят на академичните стандарти за организиране на учебния процес в конкурентна среда и на научната специалност на обявения конкурс. В тяхното съдържание е отразен натрупаният научен опит и познания на автора върху академичните практики във висшето образование.

Заклучителната ми оценка е, че учебно-методическата и преподавателската дейност на кандидата, като академичен преподавател, автор на лекционни курсове и 6 учебни програми, на издадени учебници и ръководител на дипломанти по съдържание, количество и структура

отговаря на нормативните изисквания за заемането на академичната длъжност „професор”.

**4.Качествена оценка по критериите и показателите за научно-изследователската дейност според ЗРАСРБ и Правилникът му,** кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор” се оценяват по съвкупност от критерии и показатели за научно- изследователската дейност.

От всичките представени от доц. д-р Ирина Цакова научни трудове ще се акцентирам само върху монографичния труд „Електронният документ като доказателство в гражданския процес”, С., изд. Авангард Прима, 2018г. Тук е мястото да се отбележи, че авторът със завидно постоянство се занимава с една и съща научна проблематика, отнасяща се към ново и слабо разработено направление в правната наука, което заслужава уважение.

Монографията може да се характеризира като актуално системно научно изследване със значимост в областта на информационното право и за процеса на изграждането на електронното правосъдие. Целта на автора на монографията е твърде амбициозна, а именно да се представят теоретико-концептуалните основи на електронния документ като средство за доказване и преди всичко в гражданския процес. Акцентът при това е поставен върху: първо, спецификите на електронния документ в контекста на отношението „изявление – материален носител – начин на материализиране на изявлението”; второ, изясняване на понятието за документ и функционална връзка между информация и материален носител; трето, определяне на спецификите в отношението „автор – електронно изявление”; четвърто, анализ на средствата за автентификация на електронните изявления, създадени, изпратени, получени и съхранени чрез електронни средства; пето, определяне на техниките за посочване, представяне и събиране на електронни документи в качеството им на доказателства в съдебния граждански процес.

Научният труд се състои от увод, три параграфа: „Функционални характеристики и правен режим на електронния документ”, „Процесуалноправни особености на електронния документ като доказателство в гражданския процес” и „Формална доказателствена сила на електронния документ”, заключение и списък на литературата, с общ обем 321 стр. на хартиен носител.

В първия параграф са обособени две части: ел.документ като писмено доказателствено средство и правен режим на електронно съхранената информация в страните от Общото право. В първата част на параграфа интерес представляват авторските виждания относно: сравнителния анализ на аналогов и електронен документ; развитие на понятието за ел.документ; легални дефиниции на ел.документ в европейското и българското законодателство. Логиката на тази част е ясна. Във втората част на изложението привличат внимание Федералните правила за гражданско съдопроизводство на САЩ „E-discovery”. Логично е, че авторът се обръща именно към системата на Общото право и по-специално на САЩ като система, която понастоящем се характеризира като една от водещите в правилата за използване на ел.носители на информацията в съдопроизводството, вкл.гражданското.

Във втория параграф (процесуални особености на ел.документ като гражданско правно доказателство) определен научен интерес представляват авторските разсъждения по въпросите: документ и функционална връзка между информация и носител; „съществуващ и несъществуващ” документ; допускане на ел.документи като доказателства в процеса; техники за събиране и представяне на ел. документи.

В третия параграф се разглеждат средствата за ел.идентификация и удостоверяване на автентичност (формална доказателствена сила) на ел.документ. Дадените въпроси, поради технологичната специфика на ел.документи, са от голямо практическо значение за участието на тези доказателствени средства в процесите.Обръщането на автора към тези проблеми е съзвучно с трендовете на развитието на съвременните информационни технологии и по-специално – *трендът на усъвършенстване на персонализацията на ползвателя в интернет пространството.* Своевременно е повдигнат въпросът за удостоверителните услуги.

Като цяло разработката показва задълбочаване на знанията в областта и отразява основните приноси моменти, декларирани от автора, при тяхната дискуссионност. Като положително следва да се отбележи, че авторът използва за доказване на научните си тези в широк диапазон актове на международното, Общото право и европейското право (ЕД и ЕР, Типов закон на УНСИТРАЛ за електронна търговия), българското законодателство (ЗСВ, ДОПК,ЗЕДЕП, ЗЕТ, ЗЕС,ЗЕУ, ЗТРРЮЛНЦ,ЗИДЗЗК и др.), а също така международната и българската съдебна практика.

Едновременно с това си позволявам да направя препоръка към бъдещата дейност на авторката: желателно е научните изисквания на кандидата да бъдат публично представени чрез изяви с по-висок ранг, като нови научни публикации в авторитетни национални и международни реферирани и индексирани списания с импакт фактор, престижни международни конференции и форуми.

## **Заключение**

Запознаването ми с представените конкурсни материали и научни публикации, анализът на тяхната актуалност, значимост и приноси постижения са основание да потвърдя цялостната си положителна оценка и да предложи на членовете на Научното жури, доц. д-р Ирина Стефанова Цакова да бъде избрана за заемането на академичната длъжност „професор” по научно направление 3.6 Право (Информационно право) за нуждите на Международно висше бизнес училище – Ботевград.

София, 13.05.2018 г. проф. д-р Людмила Ал. Мукова